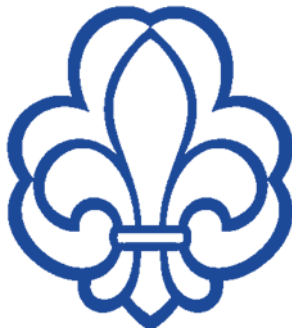

1. Sønderbro

100 år

1925-2025

Det Danske Spejderkorps

Et jubilæum med historisk vingesus

"Gaa ikke tilbage – staa ikke stille – men stræb fremad!"

Velkommen til 1. Sønderbros 100-års jubilæum – en dag, hvor vi fejrer et århundrede med engagement, fællesskab og fornyelse.

Vores motto var I mange år, *"Gaa ikke tilbage – staa ikke stille – men stræb fremad!"*, og når man kigger tilbage på vores historie, kan man se at det ikke kun er ord på papir, men har været en rettesnor for vores arbejde, uanset hvilke udfordringer vi har mødt. Fra pionerånden i de første spæde spejdermøder til nutidens travle virkelighed.

I 1925 tog den 17-årige Poul Eliassen det modige skridt og grundlagde 1. Sønderbro. Trods tidligere mislykkede forsøg blandt andre spejdere på Amager, blomstrede gruppen hurtigt under hans vedholdende lederskab. Fra de første tre spejdere, til den største trop i Danmark, til en hel division og videre til den levende og aktive gruppe vi er i dag.

Gennem tiderne har vi bevaret vores kerneværdier: mod, ansvar og fællesskab. Vi har forvandlet udfordringer til muligheder – under efterkrigstidens kriser og under vores tids globale pandemi. Ved hver udfordring har vi styrket vores bånd og vores glæde ved at udforske naturen, samarbejde og lære nyt.

Vi ser frem til at markere de 100 år, som er gået, med nye og gamle spejdere, forældre og venner og hylde det hylde det fællesskab, som definerer 1. Sønderbro. Sammen fejrer vi vores historie og ser frem mod de næste 100 år med samme nysgerrighed og engagement, der altid har ført os fremad.

1. Sønderbro – stærke sammen i 100 år.

Forfatter til jubilæumsblad: Maria Løkke Rasmussen

Kilder: 50 års jubilæumsskrift for 1. Sønderbro og for Sønderbro Division, eks. af "Vor Trop" og "Søndervinden". Tak til Per Østergaard fra Holmens Spejdermuseum og Niels Wodschow fra Spejdermuseet Stenlænderne.

Fra drøm til division

1. Sønderbro bliver til – om at starte fra grunden og holde ved

I foråret 1925 kastede den 17-årige Poul Eliassen sig ud i en næsten umulig opgave; at starte en ny spejdertrop op helt fra bunden. Flere troppe var forsøgt startet på Amager tidligere – på både Christianshavn, Sundby, Kastrup, Dragør og på Islands Brygge – men de var alle stoppet igen efter ganske kort tid. Spejderideen var ikke rigtigt slået an på Amager, selvom de første spejdere i Danmark var begyndt at mødes i Hellerup allerede i 1909 og Det Danske Spejderkorps blev etableret i 1910. Men i kølvandet på verdensjamboreen i Ermelunden i 1924, lykkedes det Poul, at få den første blivende trop på Amager op at stå: 1. Sønderbro.

I kølvandet på Verdensjamboreen i Ermelunden

Den kun anden internationale spejderlejr blev afholdt i 1924 i Ermelunden ved Jægersborg Dyrehave nord for København. Den første internationale lejr var blevet afholdt fire år før i efterkrigstidens England af Baden Powell, som grundlagde spejderbevægelsen i England i 1907 og var forbilledet for alt spejderarbejde. Han var blevet overbevist om, at Danmark skulle lægge jord til den næste lejr, og at den skulle ligge her, var en stor anerkendelse af det danske spejderarbejde.

Den 2. Verdensjamboree 9.-17. august 1924 i Ermelunden Af Holger Damgaard.

Jamboreen i Ermelunden blev en stor succes og blev et forbillede for senere internationale lejre. I modsætning til den første jamboree, skulle de ca. 5000 deltagere fra 33 lande ligge i telt og lave lejrplads. Men som året før, var det store fokus på konkurrencer i discipliner som lejrsport, folkedans,

forhinderingsløb, turnout og 24 timers hejk og landene stillede ligefrem med egentlige konkurrencehold på tværs af troppene. Det lykkedes danskerne at blive spejder verdensmestre i disciplinerne tovtrækning, Samtidig løb de af med sejren i lejrarbejde og spejderkonkurrence nr. 2, som bl.a. bestod af stenkast og træklatrung.

Verdensjamboreen havde en interesse i samfundet, der rakte langt ud over spejderbevægelsen. Undervisningsministeriet havde givet de deltagende spejdere ekstra feriedage og en spejderudstilling blev afholdt i Industriforbundets bygninger. Under lejren slog mange nysgerrige besøgende et smut forbi for at se hvad der foregik og få et glimt af Baden Powell og Christian X som begge besøgte lejren.

Poul Eliassen deltog i lejren som spejder i 7. Bytrop på Christianshavn og fik sig også en kæmpe oplevelse. Som han skriver i Sønderbro Divisions jubilæumsskrift 1944-1966:

Poul Eliassen gengivet i Sønderbro Divisions Jubilæumsskrift 1944-1969

"Jeg har hørt udenlandske spejdere, der også har deltaget i alle de efterfølgende jamboreer, udtale, at den særlige stemning, der var over den idylliske Ermelundsslette, hvor de forskellige nationer lå klos op ad hinanden, skabte en bedre kontakt. Men først og fremmest var det en oplevelse at være Baden Powell så nær - at se den mand, som man havde læst så meget om."

I kølvandet på lejren, tog Poul imod divisionschef Rafns opfordring om at starte en ny spejdertrop og så var 1. Sønderbro grundlagt.

De tidlige år i 1. Sønderbro

Poul afholdt det første patruljemøde med to kammerater den 13. maj 1925 og den 25. maj samme år, godkendte korpset officielt 1. Sønderbro trop med 13 spejdere og 2 ulve. Hvorfor navnet blev 1. Sønderbro, kan man ikke læse, men Sønderbro er i gammel tid også været brugt om hele Amager ligesom

S'et i København S står for Sønderbro. Sønderbro betegner nu det samme som Amagerbro, som det nordøstligste Amager syd for Christianshavn og nord for Sundbyøster.

Poul Eliassen fik hurtigt engageret sine nærmeste i spejderarbejdet. Hans far blev tropsrådsformand, hans forlovede leder af ulvene og hans mor kasserer. Pouls mor syede endda også troppens første patruljetelt, mens det senere lykkedes at rejse penge til at købe hele 10 telte ved en gevaldig tropsfest.

De tidlige år i troppen var dog ellers præget af pengenød og lokalemangel, for Danmark var i 1920'erne ramt af efterkrigskrise med bankkrak og høj arbejdsløshed.

Da der ikke var penge til lokaler, blev patruljemøderne i starten holdt privat i hjemmene. I 1927 lykkedes det dog endelig at få et lokale: hele 72 m² i den gamle hestgarde kaserne i Frederiksholms kanal. Dette skete på foranledning af undervisningsminister Nina Bang, som var Danmarks første kvindelige minister.

Da Danmark blev besat i 1940, skulle staten selv bruge lokalet i den gamle kaserne, og troppen blev opsagt. Så var gode råd dyre! Det lykkedes dog at leje fem forskellige lokaler beliggende fra "Ved Mønten" og hele vejen ud mod Parmagade. Her mødtes spejderne nu i geografisk inddelte patruljer – hvilket også var en fordel i mørklægningstiden, da ingen havde så langt hjem i mørket.

Hestgardekaserne, Frederiksholms kanal 26, opført 1798. Husede frem til 1866 Hestgarden og 1866-1925 2. artilleriregiment. I dag styrelsen for undervisning og kvalitet. (Wikipedia).

Trods krigen trivedes troppen godt og i 1943 var 1. Sønderbro trop blevet Danmarks største med hele 18 patruljer af 8-9 spejdere og en stor ulveflok. Korpset foreslog derfor, at 1. Sønderbro dannede sin egen division af flere troppe. Det havde Poul Eliassen også mod på - og blev i samme omgang divisionschef.

Sønderbro Division bliver til

Den 16. januar 1944 kunne Sønderbro Division afholde sin første nytårsparade på Hvidegården. I slutningen af året bestod divisionen af omkring 230 drenge i 1., 2., 3., 4., og 5. Sønderbro og senere kommer 6. og 7. Sønderbro til.

Foto fra 1. Sønderbros 50 års jubilæumsskrift.

Med denne succes i bæltet, trak Poul Eliassen sig efter nogle år tilbage fra spejderarbejdet for at færdiggøre sin eksamen. Men da 1. Sønderbro blødte medlemmer, blev Poul overtalt til at genindtræde som tropsfører i 1. Sønderbro og få troppen på ret fod.

Det gik strygende og allerede året efter, var 1. Sønderbro

førende i divisionen. Samtidig lagde troppen an til orkester, som da det var størst, havde Tambour, 6 signalhorn, 3 trompeter, 6 trommer, 9 fløjter, bækken og stortromme. De spillede bl.a. i Haslev under Ungarnshjælpen, med et 40 mands orkester foran rådhuset i København, og gik forrest til en Baden Powell fest i Odd Fellow palæet.

Sønderbro Division skrantede også og da medlemstallet faldt til 96, vendte Poul i 1949 tilbage som divisionschef efter et år på bænken. Her genopbyggede han divisionen og kunne efter 14 år som divisionschef give vandrestaven som divisionschef videre med 7 velfungerende troppe i 1957.

Moderne tider

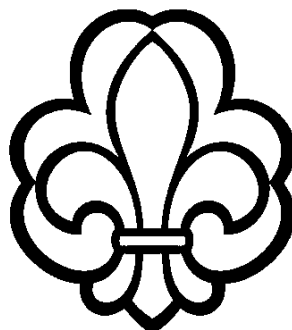
Divisionsfusion og egen hytte

I 1970'erne blæste der nye vinde over spejderlandet og der blev gjort tiltag til at drenge og pigespejderne skulle lægges sammen. Det var ikke alle der var lige tilfredse med det, men divisionschefen i Sønderbro går forrest og opfordrer til, at man tager godt imod udviklingen:

"[sammenlægningen] vil nok ikke umiddelbart kunne godtages – ja vil somme steder kunne sætte sindene i kog. Men husk al udvikling imod et ændret og mere tidssvarende samfundsmønster er der kun tåber der kæmper imod – de kloge tager fordele ved det nye og anvender dette som et passende supplement for det eksisterende"

Mogens i "Søndervinden", Sønderbro Division, 1972

Da de to korps i 1973 blev lagt sammen, blev også divisionerne for Sønderbro pigespejdere og drengespejdere sammenlagt, se Amager Divisions stamtræ på næste side. Ved sammenlægningen fik korpset Spejderliljen som logo, som samlede drengespejdernes lilje og pigespejdernes trekløver i ét.

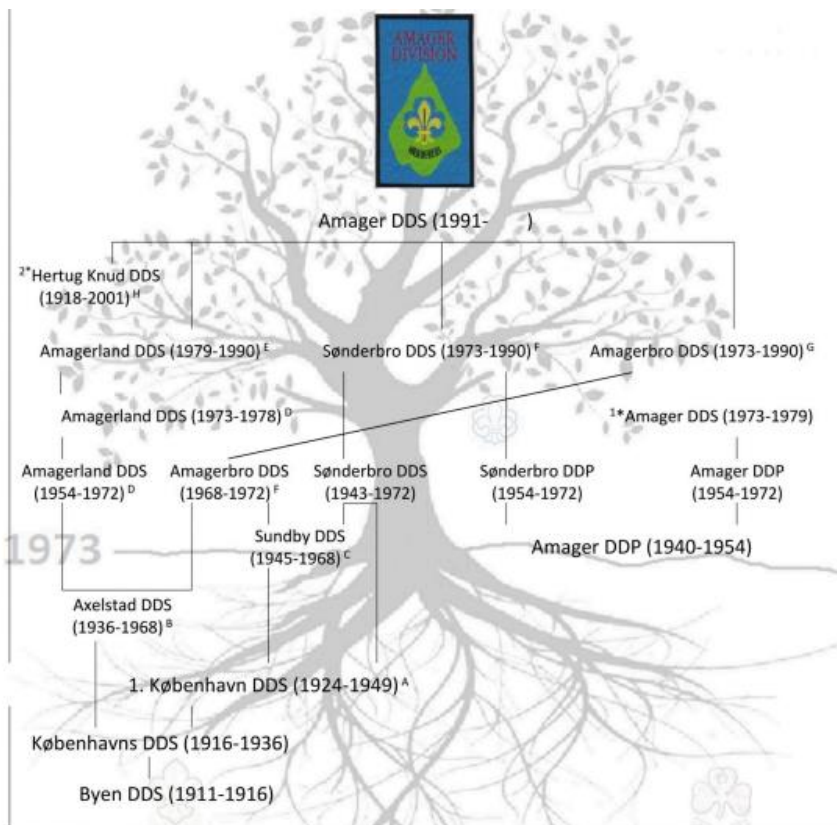

Egen hytte på Kløvermarksvej

Det ser ud til at 1. Sønderbro bevarede sit mødelokale ved mønten helt frem til 1970'erne. På bagsiden af gruppens blad 'Vor trop' fra 1979 står mødelokalet angivet som *Amagerfælledvej 4, kælderen, indgang ved mønten 17* og vi har fået fortalt, at gruppen havde to kælderrum under beboelsesblokken Ved Mønten bag den norske kirke.

I 1980 kommer gruppen imidlertid over jorden med egen hytte på Kløvermarksvej 2, hvor gruppen stadig ligger i dag. Hytten var en gammel jagthytte gruppen havde fået lov at overtage, som lå ude på Amager fælled.

Da gruppen selv skulle sørge for at få den til grunden, savede gæve spejdere den i 3 dele, som blev transporteret enkeltvis til den nye adresse.

^{1*}Lukket. Ikke flere grupper ^{2*} Katolsk. Enkelt gruppe overflyttet i 2001

Amager Divisions stamtræ udarbejdet af Stenlændernes Spejdermuseum DDS,
www.spejderstaven.dk. Sønderbro Division ses i midten.

Gruppens DNA

Ud på tur og aldrig give op

Der er særligt to ting, der går igen, når man kigger i beskrivelserne af 1. Sønderbro fra dengang og frem til i dag: Ture og at aldrig give op.

Lejrture i weekenden til faste pladser

I 1930'erne var det kutyme at troppen tog afsted på tur hver anden lørdag. I gruppens 50 års jubilæumsblad kan man læse, hvordan afgang var lørdag aften, da lørdag endnu ikke var en fridag, og at det foregik på gåben eller cykel. Ofte gik turen til Hvidegaard ved Klampenborg i nærheden af Ermelunden, som var 1. Sønderbros faste lejrplads frem til 1970'erne.

Per Østergaard, som var spejder i 1. Sønderbro i 1950'erne, og som nu arbejder på Holmens spejdermuseum, fortæller ligeledes, hvordan han var på lejrtur hver 14 dag på cykel om sommeren, og en gang om måneden om vinteren: *"Dengang var man jo i skole om lørdagen, så vi mødtes kl. 17 og cyklede afsted og kom så tilbage søndag efter 17."*

I 1960 erhvervede Sønderbro division Folehavegrunden i Sandbjerg Østerskov nær Rungsted for 29.000 kroner, hvorefter mange weekendture gik dertil. I gruppens blad "Vor Trop" fra 1975 kan man se at troppen havde en apriltur til Folehaven på programmet – også dengang på cykel. Folehaven blev også brugt til sommerlejr,

blandt andet i 1974 for Ulvene i divisionen, som ifølge divisionens blad

"Søndenvinden" indtog: *"16 m*

rugbrød, 56 mælk, 100 kg kød og pølser og 2000 l vand!"

Vor Trop, april-maj-juni 1975, 1. Sønderbros blad.

1. Sønderbro bruger stadig Folehaven i dag og vi henter fortsat vand på en trækvogn gennem skoven, mens toiletbesøget foregår i en lokumsspand. De sidste år har vi desuden benyttet Reden fast til forårsoprykningstur og været i Söderåsen til efterårsoprykningstur.

Ud på tur - Sommerlejre til nær og fjern

I de første 50 år af gruppens historie, kan man læse, at mange af gruppens sommerlejre er foregået på gåben eller på cykel til faste lejtpladser i

Danmark på bl.a. Bornholm og Langeland for ulvenes vedkommende, men også til Sverige og Norge, og endda til Hitlers Tyskland. I 50 års jubilæumsbladet fortæller en gammel spejder, Henny Zangger, at hun i 1930'erne var med gruppen og Poul Eliassen på sommerlejr i Tyskland. Da de en dag kom forbi en jernbanestation med cyklen på ryggen kravlende over et bjerg, udbrød stationsforstanderen: "*Der Führer er gal!*" Men om det var Poul eller Hitler, der blev hentydet til, var lidt uklart.

Per Østergaard, fortæller, at han var med på en af de helt store ture med gruppen i 1956. Det var en tre ugers tur hele vejen igennem Europa med egen bus og chauffør, hvilket var ret usædvanligt i en tid, hvor udlandsrejser ikke var hvermandseje. Udlandsrejserne synes at blive en fast del af gruppens sommerplaner, i hvert fald for seniorerne, der ifølge 50 års jubilæumsbladet skifter mellem at sommerlejr i Danmark og busture til udlandet hvert andet år, til destinationer som Holland og Italien.

Sommerlejrene er også den dag i dag en stor

Sommerlejre i 1. Sønderbro, 2013-24

- 2013 Forlev
- 2014 Thurøbund
- 2015 Næsby centret
- 2016 Caf 16
- 2017 Spejdernes Lejr
- 2018 Lapland + Port Arthur
- 2019 Tydal Jamboree
- 2020 Houens Odde
- 2021 Moselund
- 2022 Spejdernes Lejr
- 2023 Østrig
- 2024 Rømeregården

del af gruppens DNA, og turene går stadig ind imellem til udlandet. I de sidste mange år har gruppen holdt lejrene samlet, med alle fra mikro til klan på samme lejr, hvor de små har kunne lære af de store, og de store har kunne føle stoltheden ved at tage medansvar. Udover korpslejrene, har gruppen det sidste årti været på centerlejre med både blå og grønne spejdere og på egne ture til udlandet i Lapland og Østrig.

1. Sønderbro giver ikke op – Coronaspejd med benspænd

Efter flere Corona benspænd, kom gruppen endelig på sommerlejr i Østrig i 2023, hvor store som små fik en kæmpe oplevelse med at vandre i bjergene. Gruppen skulle have været i Østrig i 2020, men da Corona gjorde udlandsrejser stort set umulige, tog vi i stedet til Houens Odde, hvor vi havde centret næsten for os selv på grund af de mange restriktioner. Turen gik over alt forventning trods de mange benspænd med ekstra afspritning og rengøring af toiletter, 'familiegrupper', afstand og alle de andre ting vi løbende skulle forholde os til og tilpasse os. De gode erfaringer tog vi med på Moselund året efter, hvor Corona fortsat udfordrede samværet i hele verden.

Det lykkedes også gruppen at fortsætte spejderarbejdet under nedlukninger og skiftende restriktioner – sammen, hver for sig. I perioder blev der holdt videomøder, hvor spejderne blandt andet løb i køkkenet og fandt skrald til sortering, og der blev delt fotos af "skraldemænd" på Facebook af indsamlet skrald, og af flaskeposter som spejderne hver for sig satte i havet. Blomsterpinde og snor blev kørt ud til hjemmene, så spejderne kunne bygge mini-pionering derhjemme og vise det frem på video og billede. Når det var muligt, mødtes vi igen, udenfor på grunden, med afstand, mandtal og sprit, og med uden sang og råb og alle de andre ting, som de skiftende regler krævede.

For som spejder i 1. Sønderbro, giver man ikke op, men bliver ved med at stræbe fremad. Vi holder fast i vores værdier, og tilpasser os den tid vi lever i.

1. Sønderbro i dag

Adresse:

1. Sønderbro, Kløvermarksvej 2, 2300 København S, <https://1sonderbro.dk/>

Medlemmer:

52 spejdere fordelt på mikro, mini, junior, trop og klan.

Bestyrelse:

Forperson: Thomas Eeg

Kasserer: Flemming Kirchler, *Grupperevisor:* Heidi Holmberg

Medlemmer: Alexa Bruun Rasmussen, Diana Kofod, Jeppe Greve, Katrine Aggergaard Steenberg, Kim Ena Christensen, Mattias Salling Dahllöf, Nicolai Nielsen, Nita Holm.

Ledere:

Gruppeledere: Helle Rasmussen, Morten Bek

Trop: Helle Rasmussen, Kasper 'Isbjørn' Reinhold Grolin, Michael 'Grævling' Løvenfalk Rongsted

Junior: Joakim Skovgaard-Holm, Ditte Bek, Thit Fredens

Mini: Maria Løkke Rasmussen, Morten Bek, Christopher Schubert

Mikro: Helle Rasmussen, Sally Nyeland Poulsen